भारत सरकार

विधि व न्याय मंत्रालय

मुसलमान वक्फ अधिनियम, १९२३

(सन १९२३ चा अधिनियम क्रमांक ४२)

[रोजी यथाविद्यमान]

The Mussalman Wakf Act, 1923

(Act No. 42 of 1923)

[As in force on the]

संचालक, मुद्रण व लेखनसामग्री, महाराष्ट्र शासन यांनी भारत सरकारच्या वतीने

मुद्रित व प्रकाशित केले.

२०१७

[**किंमत :** रुपये]

मुसलमान वक्फ अधिनियम, १९२३

कलमांचा क्रम

कलमे

प्रारंभिक

१. संक्षिप्त नाव, व्याप्ती व प्रारंभ.

२. व्याख्या.

तपशिलांचे विवरण

३. वक्फाच्या संबंधातील तपशील सादर करण्याचे आबंधन.

४. तपशिलांचे प्रकाशन व आणखी तपशिलांची मागणी.

लेखा विवरणपत्र आणि लेखापरीक्षा

५. लेखा विवरणपत्र.

६. लेख्याचे परीक्षण.

सर्वसाधारण तरतुदी

७. वक्फ निधीमधून लेखापरीक्षा, इत्यादीचा खर्च प्रदान करण्यास, मुतवल्ली हक्कदार असणे.

८. सत्यापन.

९. निरीक्षण आणि प्रती.

शास्ती

१०. शास्ती.

नियम

११. नियम करण्याचा अधिकार.

१२. व्यावृत्ती.

१३. सूट.

मुसलमान वक्फ अधिनियम, १९२३

(१९२३ चा अधिनियम क्रमांक ४२)[१]

[रोजी यथाविद्यमान]

[५ ऑगस्ट, १९२३]

वक्फ संपत्तीच्या अधिक चांगल्या व्यवस्थापनासाठी तरतूद करण्याकरिता व अशा संपत्तीच्या संबंधातील योग्य लेखे ठेवण्याची व ते प्रसिद्ध करण्याची सुनिश्चिती करण्यासाठी अधिनियम.

ज्याअर्थी, वक्फ संपत्तीच्या अधिक चांगल्या व्यवस्थापनासाठी तरतूद करणे व अशा संपत्तीच्या संबंधातील योग्य लेखे ठेवण्याची व ते प्रसिद्ध करण्याची सुनिश्चिती करणे इष्ट आहे ; त्याअर्थी, याद्वारे तो पुढीलप्रमाणे अधिनियमित करण्यात येत आहे :—

प्रारंभिक

संक्षिप्त नाव, व्याप्ती व प्रारंभ.

१. (१) या अधिनियमास मुसलमान वक्फ अधिनियम, १९२३ असे म्हणावे.

[२][(२) [३][१ नोव्हेंबर, १९५६ च्या लगतपूर्वी भाग ख राज्यांमध्ये समाविष्ट असलेली राज्यक्षेत्रे] वगळून त्याचा विस्तार संपूर्ण भारतभर असेल.]

(३) हे कलम तात्काळ अंमलात येईल, व

(४) राज्य शासनास **राजपत्रातील** अधिसूचनेद्वारे असे [४*] निदेश देता येतील की, या अधिनियमाच्या उर्वरित तरतुदी किंवा विनिर्दिष्ट करण्यात येईल अशी त्यापैकी कोणतीही तरतूद, राज्यात किंवा त्याच्या कोणत्याही विनिर्दिष्ट भागात, त्याबाबतीत नेमून देण्यात येईल अशा [४*] दिनांकास अंमलात येईल.

व्याख्या.

२. या अधिनियमात, विषय किंवा संदर्भ यानुसार अन्य काही प्रतिकूल नसेल तर,—

(क) "लाभ" यामध्ये, कोणत्याही मुतवल्लीस तो असा मुतवल्ली आहे केवळ एवढ्याच कारणाने ज्यावर हक्क सांगता येईल असा कोणताही लाभ समाविष्ट नाही ;

(ख) "न्यायालय" याचा अर्थ, जिल्हा न्यायाधीशाचे न्यायालय, किंवा राज्य शासन, याबाबतीत **राजपत्रात** अधिसूचनेद्वारे निर्देशित करील त्याप्रमाणे, उच्च न्यायालयाच्या सर्वसाधारण मूळ दिवाणी अधिकारितेच्या कक्षेतील उच्च न्यायालयास दुय्यम असे न्यायालय, असा आहे ;

(ग) "मुतवल्ली" याचा अर्थ, तोंडी किंवा ज्याच्याद्वारे वक्फ निर्माण करण्यात आला अशा कोणत्याही विलेखाच्या किंवा संलेखाच्या अन्वये, किंवा एखाद्या सक्षम अधिकारितेच्या न्यायालयाद्वारे वक्फचा मुतवल्ली म्हणून नियुक्त करण्यात आलेली व्यक्ती, असा आहे व त्यामध्ये नायब मुतवल्ली किंवा मुतवल्लीची कर्तव्ये पार पाडण्यासाठी मुतवल्लीने नियुक्त केलेली अन्य व्यक्ती आणि या अधिनियमात अन्यथा तरतूद केली असेल ते खेरीजकरून कोणत्याही वक्फाच्या संपत्तीचे तात्पुरते व्यवस्थापन करणारी कोणतीही व्यक्ती, यांचा समावेश होतो ;

---

[१] हा अधिनियम पुढील क्षेत्रांना लागू असताना तो—
बंगाल येथे बंगाल वक्फ अधिनियम, १९३४ (१९३४ चा बंगाल १३) कलम ८२ द्वारे, आणि संयुक्त प्रांताच्या भागात संयुक्त प्रांत मुसलमान वक्फ अधिनियम, १९३६ (१९३६ चा उत्तरप्रदेश १३) द्वारे निरसित करण्यात आला ; आणि त्यामध्ये,—
बिहार व ओरिसा येथे बिहार व ओरिसा मुसलमान वक्फ (सुधारणा) अधिनियम, १९२६ (१९२६ चा बिहार व ओरिसा १) यांद्वारे, मुंबई येथे मुसलमान वक्फ (मुंबई सुधारणा) अधिनियम, १९३५ (१९३५ चा मुंबई १८) : मुसलमान वक्फ, मुंबई सार्वजनिक विश्वस्तव्यवस्था नोंदणी आणि पारसी सार्वजनिक विश्वस्तव्यवस्था नोंदणी (सुधारणा) अधिनियम, १९४४ (१९४४ चा मुंबई १०) आणि मुसलमान वक्फ (मुंबई सुधारणा) अधिनियम, १९४५ (१९४५ चा मुंबई १५) यांद्वारे सुधारणा करण्यात आली.
वक्फ अधिनियम, १९५४ (१९५४ चा २९) लागू असलेल्या कोणत्याही वक्फला हा अधिनियम लागू होणार नाही.

[२] अनुकूलन आदेश, १९५० द्वारे आधीच्या पोटकलमाऐवजी दाखल करण्यात आले.

[३] विधि अनुकूलन (क्रमांक ३) आदेश, १९५६ द्वारे " भाग ख मधील राज्ये " या मजकुराऐवजी दाखल करण्यात आला.

[४] पंजाब **राजपत्र**, १९२४, भाग एक, पृष्ठ ४१८ याअन्वये दिनांक १४ मे १९२४, पासून पंजाब येथे कलमे २ ते ५ आणि ७ ते १३ अंमलात आली.
मुंबई **राजपत्र**, १९२५, भाग एक, पृष्ठ १४१४ याअन्वये दिनांक १ जून १९२५, पासून मुंबई इलाख्यात कलमे २ ते १३ अंमलात आली.
बिहार व ओरिसा **राजपत्र**, १९२५, भाग दोन, पृष्ठ ११९२ याअन्वये दिनांक ३ सप्टेंबर १९२५, पासून बिहार व ओरिसा येथे या अधिनियमाच्या सर्व तरतुदी अंमलात आल्या.
कलकत्ता **राजपत्र**, भाग एक, पृष्ठ १००८ याअन्वये दिनांक १ जून १९२७ पासून विवक्षित फेरबदलासह बंगाल इलाख्यात कलमे २ ते १३ अंमलात आली.
भारताचे **राजपत्र**, १९२८, भाग दोन, क, पृष्ठ २० याअन्वये दिनांक १ फेब्रुवारी १९२८, पासून अजमेर-मेवाड येथे कलमे २ ते १३ अंमलात आली.

(ङ) “विहित” याचा अर्थ, या अधिनियमाखाली करण्यात आलेल्या नियमांद्वारे विहित करण्यात आलेले, असा आहे ; आणि

(च) “वक्फ” याचा अर्थ, ‘मुसलमान धर्माचे आचरण करणाऱ्या एखाद्या व्यक्तीने मुस्लिम कायद्याने धार्मिक, पवित्र किंवा धर्मादाय म्हणून मान्यता दिलेल्या कोणत्याही प्रयोजनासाठी केलेले संपत्तीचे कायमस्वरूपी समर्पण,’ असा आहे, परंतु, त्यामध्ये, ज्याअन्वये, वक्फ जिने निर्माण केला होता त्या व्यक्तीद्वारे किंवा त्याचे कुटुंबीय वा वंशज यांच्याद्वारे, त्याच्या स्वत:साठी कोणताही लाभ त्या वेळी दावायोग्य असेल, अशा, मुसलमान वक्फ विधिग्राह्यता अधिनियम, १९१३ याच्या कलम ३ मध्ये वर्णन करण्यात आलेल्या कोणत्याही वक्फाचा समावेश असणार नाही. **१९१३ चा ६.**

तपशिलांचे विवरण

वक्फाच्या संबंधातील तपशील सादर करण्याचे आबंधन.

३. (१) या अधिनियमाच्या प्रारंभापासून सहा महिन्यांत, प्रत्येक मुतवल्ली, तो ज्याचा मुतवल्ली आहे अशा वक्फाची संपत्ती ज्याच्या अधिकारितेच्या स्थानिक मर्यादांमध्ये स्थित असेल अशा न्यायालयाला किंवा अशा दोनपेक्षा अधिक न्यायालयांपैकी कोणत्याही एका न्यायालयाला, पुढील तपशील अंतर्भूत असलेली विवरणपत्र सादर करील :—

(क) वक्फाच्या संपत्तीचे, तिची ओळख पटविण्यास पुरेसे असे वर्णन ;

(ख) अशा संपत्तीपासून मिळणारे एकूण वार्षिक उत्पन्न ;

(ग) विवरणपत्र सादर केल्याच्या दिनांकाच्या अगोदरची पाच वर्षे किंवा वक्फ निर्माण झाल्यापासून उलटलेला कालावधी, यांपैकी जो कमी असेल अशा कालावधीमध्ये मिळवलेल्या उत्पन्नाची एकूण रक्कम ;

(घ) वक्फ संपत्तीच्या संबंधात वर्षाकाठी देय असलेली शासकीय महसूल व उपकर तसेच सर्व भाडे यांची रक्कम ;

(ङ) खंड (ग) खालील तपशील ज्या कालावधीशी संबंधित असतील त्या कालावधीत केलेल्या अशा कोणत्याही, खर्चाबाबत उपलब्ध असतील अशा तपशिलांवर आधारित असलेले, वक्फ संपत्तीतून उत्पन्नाची वसुली करताना झालेल्या वार्षिक खर्चाचे अंदाज ;

(च) (एक) मुतवल्लींचे वेतन व व्यक्तींना द्यावयाचे भत्ते ;

(दोन) निव्वळ धार्मिक प्रयोजने ;

(तीन) धर्मादाय प्रयोजने ;

(चार) इतर कोणतीही प्रयोजने यांकरिता वेगळी ठेवलेली वक्फाची रक्कम ; आणि

(छ) विहित करण्यात येईल असा कोणताही इतर तपशील.

(२) अशा प्रत्येक विवरणपत्रास, वक्फ निर्माण करणाऱ्या विलेखाची किंवा संलेखाची प्रत जोडलेली असेल, अथवा, असा विलेख किंवा संलेख निष्पादित केला नसेल किंवा त्याची प्रत प्राप्त केली नसेल तर, त्या विवरणपत्रामध्ये वक्फाचे मूळ, त्याचे स्वरूप व उद्दिष्टे यांबाबतच्या, मुतवल्लीला माहीत असतील तेवढ्या संपूर्ण तपशिलांचा अंतर्भाव असेल.

(३) (क) या अधिनियमाच्या प्रारंभानंतर वक्फ निर्माण केला असेल तर ; किंवा

(ख) वक्फ विधिग्राह्यता अधिनियम, १९१३ याच्या कलम ३ मध्ये वर्णन केलेल्या वक्फाच्या बाबतीत, वक्फ **१९१३ चा ६.** निर्माण करणारी व्यक्ती किंवा त्याच्या कुटुंबाचा कोणताही सदस्य किंवा त्यांचा कोणताही वंशज, या अधिनियमाच्या प्रारंभास हयात असेल व वक्फाखालील कोणत्याही लाभाची मागणी करण्यास हक्कदार असेल अशा बाबतीत,

पोटकलम (१) मध्ये निर्दिष्ट करण्यात आलेले विवरणपत्र, खंड (क) मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या प्रकरणात वक्फ निर्माण केल्याच्या दिनांकापासून सहा महिन्यांत, किंवा जर तो लेखी दस्तऐवजाद्वारे निर्माण करण्यात आला असेल, तर असा दस्तऐवज निष्पादित केल्याच्या दिनांकापासून सहा महिन्यांच्या आत, किंवा खंड (ख) मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या प्रकरणात, उपरोक्त लाभास हक्कदार असलेल्या व्यक्तीच्या किंवा, यथास्थिति, अशा कोणत्याही व्यक्तींच्या शेवटच्या वारसाच्या मृत्यूच्या दिनांकापासून सहा महिन्यांत, सादर करण्यात येईल.

तपशिलांचे प्रकाशन व आणखी तपशिलांची मागणी.

४. (१) जेव्हा कलम ३ अन्वये कोणतेही विवरणपत्र सादर करण्यात आले असेल तेव्हा, न्यायालय, ते सादर करण्यात आल्याची नोटीस, न्यायगृहातील कोणत्याही ठळक जागी लावण्याची आणि विहित करण्यात येईल अशा अन्य रीतीने, कोणत्याही असल्यास, प्रकाशित करावयाची व्यवस्था करील आणि त्यानंतर कोणत्याही व्यक्तीला, आणखी तपशील किंवा दस्तऐवज सादर करण्यास मुतवल्लींना भाग पाडण्याचा आदेश देण्याची, विहित फीसह केलेल्या लेखी विनंतीअर्जाद्वारे, न्यायालयास विनंती करता येईल.

(२) अशी विनंती केल्यावर, न्यायालय, त्यास योग्य वाटेल अशी, कोणतीही असल्यास चौकशी केल्यानंतर, वक्फाचे मूळ, त्याचे स्वरूप व उद्दिष्ट, किंवा वक्फाच्या संपत्तीची स्थिती व व्यवस्थापन यासंबंधात संपूर्ण माहिती प्राप्त करण्याच्या दृष्टीने कोणताही आणखी तपशील किंवा दस्तऐवज आवश्यक आहेत असे मत झाले तर, न्यायालयाने आदेशात नमूद केले असेल एवढ्या वेळेत, असा तपशील किंवा दस्तऐवज सादर करण्यास भाग पाडणारा आदेश मुतवल्लींना देईल.

लेखा विवरणपत्र आणि लेखापरीक्षा

५. कलम ३ मध्ये निर्दिष्ट करण्यात आलेले विवरणपत्र ज्या दिनांकास सादर केले आहे, त्या दिनांकाच्या पुढील एकतीस मार्च नंतर तीन महिन्यांच्या आत, व त्यानंतर प्रत्येक वर्षाच्या एकतीस मार्चनंतरच्या तीन महिन्यांच्या आत, प्रत्येक मुतवल्ली, किंवा, यथास्थिति, उक्त कालावधीच्या ज्या भागात असे विवरणपत्र ज्याला सादर केले होते अशा न्यायालयास, अशा एकतीस मार्चपूर्वीच्या बारा महिन्यांच्या कालावधीत, या अधिनियमाच्या तरतुदी वक्फला लागू करण्यात आल्या असतील, अशा कालावधीच्या त्या भागात तो ज्याचा मुतवल्ली होता त्या वक्फाच्या वतीने त्याने प्राप्त केलेल्या किंवा खर्च केलेल्या सर्व पैशांचे संपूर्ण व खरे लेखा विवरणपत्र विहित करण्यात येईल अशा नमुन्यात व अशा तपशिलांचा अंतर्भाव करून, तयार करील आणि सादर करील : **लेखा विवरणपत्र.**

परंतु असे की, न्यायालयास, असे करण्याबाबत पुरेसे कारण असल्याबाबत त्याची खात्री पटल्यास, या कलमान्वये कोणतेही लेखा विवरणपत्र सादर करण्यासाठी दिलेल्या वेळेत वाढ करील.

६. कलम ५ अन्वये सादर करावयाचे प्रत्येक लेखा विवरणपत्र, ते न्यायालयास सादर करण्यापूर्वी,— **लेख्याचे परीक्षण.**

(क) शासनास देय असलेला कोणताही जमीन महसूल किंवा उपकर यांच्या वजातीनंतर प्रस्तुत वर्षभरातील शिल्लक राहिलेले एकूण उत्पन्न दोन हजार रुपयांहून अधिक असेल, अशा वक्फाच्या बाबतीत, [१][केंद्र सरकारने] **१९१३ चा ७.** [२]भारतीय कंपनी अधिनियम, १९१३ याच्या कलम १४४ अन्वये ज्याला प्रमाणपत्र दिले आहे, अशा व्यक्तीकडून किंवा [३][हा अधिनियम ज्यांना लागू होतो अशा प्रदेशामध्ये], कंपन्याचे लेखापरीक्षक म्हणून काम करण्यास हक्कदार असल्याबाबत ज्यांना त्या कलमान्वये घोषित करण्यात आले आहे अशा कोणत्याही संस्थेचा किंवा संघटनेचा सदस्य असलेल्या व्यक्तीकडून; किंवा

(ख) इतर कोणत्याही वक्फच्या बाबतीत [४][उक्त न्यायालयाच्या] साधारण किंवा विशेष आदेशान्वये याबाबतीत प्राधिकृत करण्यात आलेल्या कोणत्याही व्यक्तीकडून,

लेखापरीक्षित करण्यात येईल.

सर्वसाधारण तरतुदी

७. कोणताही वक्फ स्थापन करताना त्याबाबतच्या विलेखामध्ये किंवा संलेखामध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरी, प्रत्येक मुतवल्लीला, कलम ३ किंवा कलम ४ अन्वये कोणतेही तपशील, दस्तऐवज किंवा प्रती सादर करण्याच्या प्रयोजनासाठी किंवा या अधिनियमाच्या प्रयोजनांसाठी वार्षिक लेखे तयार करण्याच्या किंवा त्या लेख्यांची लेखापरीक्षा करण्याच्या संबंधात मुतवल्लीने रीतसर केलेला कोणताही खर्च, वक्फाच्या संपत्तीच्या उत्पन्नातून प्रदान करता येईल. **वक्फ निधीमधून लेखापरीक्षा, इत्यादीचा खर्च प्रदान करण्यास, मुतवल्ली हक्कदार असणे.**

८. कलम ३ किंवा कलम ४ अन्वये सादर केलेल्या तपशिलांचे प्रत्येक विवरणपत्र आणि कलम ५ अन्वये सादर केलेले प्रत्येक लेखा विवरणपत्र ते ज्याच्याकडे सादर करण्यात आले असेल, त्या न्यायालयाच्या भाषेमध्ये लिहिलेले असेल **१९०८ चा ५.** आणि कथनावर स्वाक्षरी करण्यासाठी व कथनाचे सत्यापन करण्यासाठी दिवाणी प्रक्रिया संहिता, १९०८ यामध्ये तरतूद केलेल्या रीतीने त्याचे सत्यापन करण्यात येईल. **सत्यापन.**

९. कोणतीही व्यक्ती, न्यायालयाच्या परवानगीने आणि विहित केलेल्या फीचे प्रदान केल्यावर ज्यावेळी न्यायालय खुले असेल अशा कोणत्याही वेळी, कलम ३ किंवा कलम ४ अन्वये न्यायालयास सादर केलेल्या तपशिलांच्या कोणत्याही विवरणपत्राचे किंवा कोणत्याही दस्तऐवजाचे अथवा कलम ५ अन्वये सादर केलेल्या कोणत्याही लेखा विवरणपत्राचे किंवा [५]कलम ६ अन्वये लेखापरीक्षणावर दिलेल्या कोणत्याही लेखापरीक्षा अहवालाचे, विहित केलेल्या रीतीने निरीक्षण करण्यास, किंवा त्याची एक प्रत मिळवण्यास हक्कदार असेल. **निरीक्षण आणि प्रती.**

शास्ती

१०. कलम ३ किंवा कलम ४ द्वारे किंवा तदन्वये वक्फाशी संबंधित कोणत्याही तपशिलांचे विवरणपत्र किंवा कोणताही दस्तऐवज सादर करण्यास भाग पाडलेल्या अथवा कलम ५ द्वारे लेखा विवरणपत्र सादर करण्यास भाग पाडलेल्या कोणत्याही व्यक्तीने वाजवी कारणाशिवाय, जे शाबीत करण्याची जबाबदारी तिच्यावर असेल असे विवरणपत्र किंवा, यथास्थिति, दस्तऐवज, योग्य वेळी सादर करण्यास कसूर केली, अथवा कोणत्याही महत्त्वाच्या तपशिलाच्या बाबतीत खोटे, दिशाभूल करणारे वा चुकीचे असल्याचे त्याला माहीत आहे किंवा त्याला सकारण वाटते, असे विवरणपत्र सादर केले, किंवा लेखा **शास्ती.**

---

[१] अनुकूलन आदेश १९३७ द्वारे “एलजी” याऐवजी दाखल करण्यात आले.

[२] कंपनी अधिनियम, १९५६ (१९५६ चा १) याच्या संबंधित तरतुदींचा आता याप्रमाणे निर्देश करण्यात येईल.

[३] अनुकूलन आदेश, १९५० याद्वारे “प्रांत” या शब्दाऐवजी हा शब्द दाखल करण्यात आला.

[४] मुंबईला हा अधिनियम लागू करताना मुसलमान वक्फ (मुंबई सुधारणा) अधिनियम, १९३५ (१९३५ चा मुंबई १८) कलम ५ द्वारे नवीन पोटकलमे ६क ते ६थ समाविष्ट करण्यात आली.

[५] मुंबईला हा अधिनियम लागू करताना मुसलमान वक्फ (मुंबई सुधारणा) अधिनियम, १९३५ (१९३५ चा मुंबई १८) कलम ११ द्वारे नवीन कलम ९क समाविष्ट करण्यात आले.

विवरणाच्या बाबत कलम ६ द्वारे आवश्यक असलेल्या रीतीने ज्याची लेखापरीक्षा करण्यात आलेली नाही, असे विवरणपत्र सादर केल्यास ती व्यक्ती, पाचशे रुपयांपर्यंत असू शकेल इतक्या द्रव्यदंडाच्या अथवा दुसऱ्या किंवा त्यानंतरच्या अपराधाबाबत, [१]दोन हजार रुपयांपर्यंत असू शकेल इतक्या द्रव्यदंडाच्या शिक्षेस पात्र असेल.

नियम

नियम करण्याचा अधिकार.

११. (१) राज्य शासनाला, **राजपत्रातील** अधिसूचनेद्वारे, पूर्वी प्रसिद्ध करून, या अधिनियमाची प्रयोजने अंमलात आणण्यासाठी नियम करता येतील.

(२) विशेषकरून आणि पूर्ववर्ती अधिकाराच्या सर्वसाधारणतेस बाध न येऊ देता संपूर्ण किंवा पुढीलपैकी कोणत्याही बाबींची तरतूद करणारे नियम करता येतील, त्या अशा :—

(क) कलम ३ च्या पोटकलम (१) च्या खंड (छ) अन्वये मुतवल्लीने सादर करावयाचे अतिरिक्त तपशील ;

(ख) कलम ४ च्या पोटकलम (१) अन्वये न्यायालयाकडे केलेल्या अर्जावर आकारावयाची फी ;

(ग) कलम ५ मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या लेख्यांचे विवरणपत्र ज्या नमुन्यात सादर करावयाचे असेल तो नमुना, आणि त्यात समाविष्ट करावयाचा तपशील ;

(घ) कलम ६ मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या कोणत्याही लेखापरीक्षणाच्या प्रयोजनासाठी लेखापरीक्षकांना वापरता येतील, असे अधिकार आणि अशा लेखापरीक्षकांच्या अहवालांमध्ये समाविष्ट करावयाचे तपशील ;

(ङ) कलम ९ अन्वये अनुक्रमे निरीक्षण करण्यासाठी आणि त्याच्या प्रती पुरविण्यासाठी आकारणीयोग्य असलेली फी ;

(च) या अधिनियमान्वये न्यायालयांना सादर करण्यात आलेली विवरणपत्रे, लेखापरीक्षण अहवाल आणि विलेख किंवा दस्तऐवज यांच्या प्रतीचा सुरक्षित ताबा ; आणि

(छ) विहित करावयाची किंवा विहित करता येईल अशी अन्य कोणतीही बाब.

[२][(३) राज्य शासनाने केलेला प्रत्येक नियम, तो करण्यात आल्यानंतर शक्य तितक्या लवकर, राज्य विधानमंडळापुढे ठेवण्यात येईल.]

व्यावृत्ती.

१२. या अधिनियमातील कोणतीही गोष्ट,

(क) [३][ज्या प्रदेशांना हा अधिनियम लागू होतो त्या प्रदेशात] धार्मिक किंवा धर्मादाय दाननिधीच्या नियंत्रणासाठी किंवा पर्यवेक्षणासाठी तरतूद करणाऱ्या त्या त्या वेळी अंमलात असलेल्या अन्य कोणत्याही अधिनियमितीस बाधक ठरणार नाही ; किंवा

(ख) ज्या वक्फाची मालमत्ता—

(एक) धार्मिक दाननिधीच्या खजिनदाराकडून, महाप्रशासकाकडून, किंवा अधिकृत विश्वस्ताकडून प्रशासित केली जाते, किंवा

(दोन) सक्षम अधिकारिता असलेल्या कोणत्याही न्यायालयाने नियुक्त केलेल्या प्रापकाकडून, अथवा सक्षम अधिकारिता असलेल्या न्यायालयाने किंवा कोणत्याही अधिनियमितीच्या तरतुदींखाली काम पाहणाऱ्या अन्य कोणत्याही प्राधिकरणाने, वक्फाच्या प्रशासनाकरिता नेमून दिलेल्या किंवा मान्यता दिलेल्या योजनेअंतर्गत प्रशासित केली जाते.

अशा कोणत्याही वक्फाच्या मालमत्तेच्या बाबतीत लागू होणार नाही.

सूट.

१३. राज्य शासनाला, **राजपत्रातील** अधिसूचनेद्वारे, मुसलमान समाजाच्या कोणत्याही विनिर्दिष्ट वर्गाच्या फायद्याकरिता निर्माण केलेल्या किंवा प्रशासित केलेल्या कोणत्याही वक्फाला किंवा वक्फांना हा अधिनियम किंवा त्याच्या कोणत्याही विनिर्दिष्ट तरतुदी लागू करण्यापासून सूट देता येईल.

---

[१] मुंबईला हा अधिनियम लागू करताना वरील अधिनियमाच्या क्रमांक १३ द्वारे नवीन पोटकलमे १०क ते १०घ समाविष्ट करण्यात आली.

[२] सन २००५ चा अधिनियम क्रमांक ४, कलम २ द्वारे पोटकलम (३) समाविष्ट केले.

[३] अनुकूलन आदेश १९५० याद्वारे "प्रांत" या शब्दाऐवजी हा शब्द दाखल करण्यात आला.

The Mussalman Wakf Act, 1923

मुसलमान वक्फ अधिनियम, १९२३

इंग्रजी-मराठी शब्दसूची

administering	व्यवस्थापन	[s. 2 (c)]
charitable endowment	धर्मादाय दाननिधी	[s. 12 (b)]
claimable	दावायोग्य	[s. 2 (f)]
misleading	दिशाभूल	[s. 10]
mutwalli	मुतवल्ली	[s. 2 (a)]
naib-mutwalli	नायब-मुतवल्ली	[s. 2 (c)]
pious	पवित्र	[s. 2 (f)]
religious or charitable endowment	धार्मिक किंवा धर्मादाय दाननिधी	[s. 12 (a)]
repugnant	प्रतिकूल	[s. 2]

मुसलमान वक्फ अधिनियम, १९२३
The Mussalman Wakf Act, 1923

मराठी-इंग्रजी शब्दसूची

दावायोग्य	claimable	[क. २ (च)]
दिशाभूल	misleading	[क. १०]
धर्मादाय दाननिधी	charitable endowment	[क. १२ (ख)]
धार्मिक किंवा धर्मादाय दाननिधी	religious or charitable endowment	[क. १२ (क)]
नायब-मुतवल्ली	naib-mutwalli	[क. २ (ग)]
पवित्र	pious	[क. २ (च)]
प्रतिकूल	repugnant	[क. २]
मुतवल्ली	mutwalli	[क. २ (क)]
व्यवस्थापन	administering	[क. २ (ग)]

शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई